

**VOORONTWERP VAN DECREET HOUDENDE INSTEMMING MET HET
SAMENWERKINGSAKKOORD VAN 10 maart 2023 TUSSEN DE FEDERALE STAAT,
DE VLAAMSE GEMEENSCHAP, HET WAALSE GEWEST, DE DUITSTALIGE
GEMEENSCHAP EN DE GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE
BETREFFENDE DE WIJZIGING VAN HET SAMENWERKINGSAKKOORD VAN 25
AUGUSTUS 2020 TUSSEN DE FEDERALE STAAT, DE VLAAMSE GEMEENSCHAP,
HET WAALSE GEWEST, DE DUITSTALIGE GEMEENSCHAP EN DE
GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE BETREFFENDE DE
GEZAMENLIJKE GEGEVENSVERWERKING DOOR SCIENSANO EN DE DOOR DE
BEVOEGDE GEFEDEREERDE ENTITEITEN OF DOOR DE BEVOEGDE
AGENTSCHAPPEN AANGEDUIDE CONTACTCENTRA, GEZONDHEIDSINSPECTIES
EN MOBIELE TEAMS IN HET KADER VAN EEN CONTACTONDERZOEK BIJ
PERSONEN DIE (VERMOEDELIIK) MET HET CORONAVIRUS COVID-19 BESMET
ZIJN OP BASIS VAN EEN GEGEVENS BANK BIJ SCIENSANO**

A. Algemene toelichting

1. SITUERING

Op 25 augustus 2020 werd het "Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, het Waalse Gewest, de Duitstalige Gemeenschap en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, betreffende de gezamenlijke gegevensverwerking door Sciensano en de door de bevoegde gefedereerde entiteiten of door de bevoegde agentschappen aangeduide contactcentra, gezondheidsinspecties en mobiele teams in het kader van een contactonderzoek bij personen die (vermoedelijk) met het coronavirus COVID-19 besmet zijn op basis van een gegevensbank bij Sciensano" (hierna: samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020) gesloten. Bij decreet van 2 oktober 2020 werd door het Vlaams Parlement instemming gegeven met dit samenwerkingsakkoord.

Voor genoemd samenwerkingsakkoord heeft tot doel om in het kader van het coronavirus COVID-19 een gezamenlijke gegevensbank op te richten waarin de meldingen van besmettingen met het coronavirus COVID-19 worden verzameld en een gegevensuitwisseling te voorzien tussen deze gegevensbank met de contactcentra, mobiele teams en gezondheidsinspecties van de gefedereerde entiteiten zodat deze de noodzakelijke maatregelen kunnen nemen om een verdere verspreiding van het coronavirus COVID-19 tegen te gaan en om wetenschappelijk onderzoek op gepseudonimiseerde gegevens mogelijk te maken.

Bij arrest nr. 110/2022 van 22 september 2022 van het Grondwettelijk Hof werd het instemmingsdecreet van 2 oktober 2020 vernietigd in zoverre daarbij instemming werd verleend:

- met de artikelen 2, §3, en 15, §1, en §3, tweede zin, van het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020, in zoverre die bepalingen niet voorzien in een maximale bewaringstermijn van de persoonsgegevens die zijn opgeslagen in Gegevensbank IV;
- met artikel 2, §4, van hetzelfde samenwerkingsakkoord, in zoverre die bepaling niet erin voorziet dat de bevoegde gefedereerde entiteiten of hun agentschappen onder wier gezag de contactcentra, de mobiele teams en de gezondheidsinspectiediensten werken, gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken van Gegevensbank I zijn;
- met hetzelfde samenwerkingsakkoord, in zoverre artikel 11, §1, ervan de woorden "zowel" en "als de verdere mededeling van die persoonsgegevens door Sciensano aan derden bepaald in artikel 10," bevat;
- met artikel 10, §3, tweede zin van het hetzelfde samenwerkingsakkoord.

Het Grondwettelijk Hof besliste om de gevolgen van de vernietigde akten te handhaven in zoverre daarmee instemming wordt verleend:

- met de artikelen 2, §3, en 15, §1, en §3, tweede zin van het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020, tot wanneer de betrokken wetgevers hun goedkeuring verlenen aan een aanvullend samenwerkingsakkoord waarbij voor de Gegevensbank IV opgeslagen persoonsgegevens wordt voorzien in een maximale bewaartermijn, en uiterlijk tot en met 31 maart 2023;
- met artikel 2, §4, van hetzelfde samenwerkingsakkoord, tot wanneer de betrokken wetgevers hun goedkeuring verlenen aan een aanvullend samenwerkingsakkoord dat bepaalt dat de bevoegde gefedereerde entiteiten of hun agentschappen onder wier gezag de contactcentra, de mobiele teams en de gezondheidsinspectiediensten werken, gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijke, van Gegevensbank I zijn, en uiterlijk tot en met 31 maart 2023.

Het samenwerkingsakkoord tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020, specificeert, ingevolge het vernietigingsarrest van het Grondwettelijk Hof, de bewaartermijn van Gegevensbank IV en wijzigt het artikel 2, §4, van het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 wat betreft de verwerkingsverantwoordelijkheid, zodat Sciensano en de bevoegde gefedereerde entiteiten of hun agentschappen onder wier gezag de contactcentra, de mobiele teams en de gezondheidsinspectiediensten werken, worden aangeduid als gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken van Gegevensbank I.

Gezien, zonder wijziging aan het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020, de gevolgen van de vernietigde akten slechts gehandhaafd blijven tot en met 31 maart 2023, is het noodzakelijk dat het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 uiterlijk op 31 maart 2023 aangepast wordt.

Naast de aanpassingen aan het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 ingevolge het arrest van het Grondwettelijk Hof van 22 september 2022, wordt eveneens de bepaling betreffende het samenwerkingsgerecht (artikel 17 van het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020) gewijzigd, teneinde de coherentie te bewerkstelligen doorheen de verschillende samenwerkingsakkoorden die werden afgesloten in het kader van de coronavirus COVID-19-pandemie.

Met dit decreet wordt ingestemd met het samenwerkingsakkoord tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020.

2. BESPREKING VAN HET ADVIES VAN DE VLAAMSE RAAD VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Het advies van de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (hierna: Vlaamse Raad WVG) werd verkregen op 5 december 2022.

De Vlaamse Raad WVG heeft geen opmerkingen op het voorontwerp van decreet en het samenwerkingsakkoord. Wel wijst de Vlaamse Raad WVG er op dat de gegevensopvraging en -verwerking dient te gebeuren met maximale toepassing van het "only once"-principe om bijkomende administratieve last te vermijden.

3. BESPREKING VAN HET ADVIES VAN DE VLAAMSE TOEZICHTSCOMMISSIE VOOR DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS

De Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (hierna: VTC) heeft haar advies nr. 2022/110 uitgebracht op 16 december 2022.

De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp van instemmingsdecreet voldoende waarborgen biedt wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, meer concreet:

- is de VTC van oordeel dat de regeling met diverse contactpunten die, naar aanleiding van de gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid over de Gegevensbank I wordt ingevoerd aanvaardbaar is. Zij wijst er wel op dat de nodige afspraken nog verder gemaakt moeten worden en de nodige transparantie erover moet worden geboden;
- is de VTC van oordeel dat de criteria voor de bewaartermijn voor de Gegevensbank IV als voor de gefedereerde entiteiten na overdracht van de gegevens in het ontwerp van samenwerkingsakkoord voldoende zijn afgebakend.

4. BESPREKING VAN HET ADVIES VAN DE GEGEVENSBECHERMINGSAUTORITEIT

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna: GBA) heeft op 20 januari 2023 haar advies nr. 08/2023 uitgebracht over het voorontwerp van samenwerkingsakkoord.

Bewaartermijn van de Gegevensbank IV, vermeld in artikel 2 (randnummers 9-14)

De GBA merkt inzake de bewaartermijn van de Gegevensbank IV op dat de bepaling die stelt dat de persoonsgegevens worden gewist "nadat ze niet langer actueel of relevant zijn" alleen de principes van 'juistheid' en 'opslagbeperking' zoals deze voortvloeien uit artikel 5, lid 1, d), en e), van de AVG parafraseert en weinig juridische meerwaarde bieden (randnummer 10). Ondanks dat de toevoeging weinig juridische meerwaarde heeft, wordt ze toch behouden, gezien deze toevoeging duidelijk de intentie weergeeft om de gegevens in de Gegevensbank IV niet langer te bewaren dan noodzakelijk.

Daarnaast wijst de GBA op het feit dat het systematisch bewaren van niet-actuele en irrelevante gegevens gedurende een periode van 60 dagen strijdig is met artikel 5, lid 1, d) en e), van de AVG en dat een herevaluatie en reducering van deze bewaartermijn zich opdringt (randnummer 11). Het is voor de GBA evenmin duidelijk vanaf welke datum de bewaartermijn begint te lopen (randnummers 12-13). In reactie op deze opmerkingen van de GBA werd het artikel 2 van het voorontwerp van samenwerkingsakkoord aangepast, zodat er wordt vermeld dat de gegevens "maximaal" 60 dagen worden bewaard "nadat is vastgesteld" dat ze niet langer relevant of actueel zijn". De bewaartermijn van 60 dagen kan verantwoord worden, gezien de tijd die nodig is voor de actualisatie van de databank en de verwijdering van de niet actuele/relevante gegevens.

Gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid over de Gegevensbank I (randnummers 15-20)

De GBA beveelt aan dat één enkel contactpunt ter beschikking van de betrokkenen wordt gesteld in plaats van een contactpunt per gefedereerde entiteit en een nog bijkomend contactpunt bij de federale overheid. Dit moet faciliteren dat de betrokkenen hun rechten toegekend door de AVG kunnen uitoefenen, gezien het niet van de betrokkenen kan worden verwacht opzoeken te moeten verrichten om de bevoegde entiteiten en agentschappen te gaan opsporen (randnummer 20). Dit wordt geregeld door het artikel 26 van de AVG. Bij verschillende verwerkingsverantwoordelijken moeten de onderlinge rollen goed worden vastgelegd in een overeenkomst. Dit staat eveneens in het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020, namelijk dat een aparte overeenkomst wordt gesloten om de rollen ten aanzien van de betrokkenen vast te leggen. Voor de gefedereerde entiteiten was het belangrijk dat een regionaal contactpunt kon worden verzekerd omwille van de taalproblematiek, evenals om een lokaal gezondheidsbeleid te kunnen voeren.

5. BESPREKING VAN HET ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De Raad van State heeft op 20 januari 2023 haar advies nr. 72.628/VR over het voorontwerp van decreet en het samenwerkingsakkoord uitgebracht.

De Raad van State herhaalt zijn opmerking gegeven in de adviezen over de voorontwerpen van teksten tot instemming met het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020, namelijk dat zowel de Franse Gemeenschap als de Franse Gemeenschapscommissie moeten worden aangezocht als partij bij de samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 en het wijzigende samenwerkingsakkoord van 18 november 2022 (randnummer 3). Op deze opmerking van de Raad van State wordt niet ingegaan. Hier kan verwezen worden naar de argumentatie op de opmerking van de Raad van State bij het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020. Het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 uitbreiden met twee extra partijen zou bovendien een verdergaande wijziging vereisen van het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 dan hetgeen is voorzien met voorliggend wijzigend samenwerkingsakkoord, wat gezien de dringende timing, gelet op het arrest nr. 110-2022 van het Grondwettelijk Hof niet aangewezen is.

De Raad van State wijst erop dat het artikel 3 van het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 een nauwkeurige en volledige omschrijving moet bevatten van de verwerkingsdoeleinden van Gegevensbank IV en in het artikel 15 een maximale bewaartermijn van de persoonsgegevens van de Gegevensbank IV moet worden vastgesteld die in overeenstemming is met de nagestreefde doeleinden (randnummer 7.5). In reactie op de opmerking van de Raad van State werden de doeleinden van de Gegevensbank IV verduidelijkt in een nieuw artikel en in de memorie van toelichting. Een maximale bewaartermijn van de persoonsgegevens werd eveneens bepaald (50 jaar), welke is ingegeven door de verwachte maximale duurtijd dat een beroepsloopbaan kan duren.

De Raad van State oordeelt dat het artikel 19, §2, van het Samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 moet worden aangevuld met een verwijzing naar artikel 3, wat betreft de doelstelling van de verwerking van persoonsgegevens na de bekendmaking van het koninklijk besluit dat het einde van de toestand van de coronavirus COVID-19 epidemie afkondigt in België (randnummer 8.3). Een artikel werd toegevoegd dat wijzigingen aanbrengt aan het artikel 19, §2, van het Samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020. Hierdoor wordt voor de doelstelling van de Gegevensbank IV en de bewaartermijn van de Gegevensbank IV voorzien dat deze bepalingen het einde van het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 overleven.

De Raad van State merkt op dat het uit het dispositief moet blijken wanneer het nieuwe artikel 16 van het Samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 alleen nog maar op Gegevensbank I betrekking heeft, zodat ook verwarring zou vermeden worden met het artikel 2, §5, van het Samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020. Het betrokken artikel 2, §5, verwijst bovendien alleen naar "de bevoegde gefedereerde entiteiten of de door de bevoegde gefedereerde entiteiten aangeduide agentschappen" als verwerkingsverantwoordelijke, terwijl, tot het koninklijk besluit dat het einde van de toestand van het coronavirus COVID-19-epidemie afkondigt, de gegevens in de Gegevensbank IV worden verwerkt onder de verantwoordelijkheid van Sciensano. De Raad van State is eveneens van oordeel dat de paragrafen 1 tot 3 van het huidige samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 moeten worden gehandhaafd wat betreft de gegevensbank II (randnummer 10). In reactie op het advies van de Raad van State wordt artikel 16 van het Samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 aangepast. Voor elke gegevensbank worden de verwerkingsverantwoordelijken aangeduid.

De Raad van State wijst op de rol van het Informatieveiligheidscomité in het Samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 en op het feit dat met het voorontwerp van wet 'betreffende maatregelen van bestuurlijke politie inzake reisbeperkingen en het Passagier Lokalisatie Formulier en houdende wijzigingen van diverse wetsbepalingen betreffende het Informatieveiligheidscomité' onvoldoende gevolg werd gegeven aan de

ongrondwettelijkheidsbevinding door het Grondwettelijk Hof. Hiermee moet rekening worden gehouden opdat de rol van het Informatieveiligheidscomité in het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 kan worden behouden (randnummer 13).

Volgende wijzigingen werden eveneens aangebracht aan de tekst van het voorontwerp van samenwerkingsakkoord naar aanleiding van het advies van de Raad van State:

- in het artikel 3 dat het artikel 15, §1, derde zin van het samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020 vervangt, worden de woorden "te worden" opgeheven (randnummer 9);
- in artikel 7 wordt verduidelijkt dat het samenwerkingsakkoord slechts uitwerking krijgt op de datum van de publicatie van de laatste instemmingsakte (randnummer 11) en wordt de tweede zin "Deze inwerkingtreding doet geen afbreuk aan de inwerkingtreding van het Samenwerkingsakkoord van 25 augustus 2020." opgeheven (randnummer 12).

In het ontwerp van decreet werd de datum toegevoegd waarop het samenwerkingsakkoord is ondertekend (randnummer 14).

B. Toelichting bij de artikelen

De artikelen van het instemmingsdecreet spreken voor zich.

Voor een bespreking van de artikelen van het samenwerkingsakkoord wordt verwezen naar de toelichting bij het samenwerkingsakkoord.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS